

Buchhandlung. — Tam se najdejo tudi recepti, kako se naprav-
lja tinta brez kisa i. t. d. *)

M. — K.

Opominek za učitelja mesca malega serpana.

Učitelj naj misli, da ima mlada duša dobro vnetilo, v kte-
ro naj vedno kreše svitile iskre lepih naukov. — Kdor pa dru-
ge uči, se pa tudi sam mora veliko učiti. — Poglej večkrat po
šoli, če so učenci čedno umiti, počesani in napravljeni. — Ne-
deljskim in vsem večjim učencom priporočaj, da naj radi bere-
jo dobre knjige in časopise; povej jim tudi, ktere in kako naj
jih berejo. Kaj pomaga, če so se učenci v šoli lepo brati nau-
čili, če pa potem, ko šolo zapusté, ne berejo drugega kakor
komaj včasih kake molitvine bukvice! — Ta mesec se prične
žetev in ajdova in repna setev. Druge dela v tem mesecu so
še: lan puliti, rafnjati in razgrinjati, krompir, koruzo, fízol
osipati i. t. d. Za živinske pašnike so zdaj planine naj boljše.
Ta mesec se spravljajo tudi semena vertnih zelenjad. Čebele
vozijo na ajdovo pašo.

Kaj je pravo?

Dopis iz Kranja v 12. listu „Tovarša“ mi skazuje nezasluženo
čast, da moje popisovanje orgelskih stavb v 10. listu tega časnika s
kritičnimi škarjami nekako obrezuje, in sementertje tudi po malem v ko-
žo zbada. Bral sem: „ta dopisnik med mnogimi naštetimi boljšimi
orglami veliko naj boljših orgel izpušča“. V poterjenje te
izreke imenuje g. kritikar orgle v farni cerkvi v Kranju in orgle v Lo-
gu pri Ipavi. G. kritikar! ali so te dvoje orgle „naj boljše“ na
Kranjskem? Perve slove le po svoji lepi zvananji podobi, ki je pa
delo podobarjevo. Naš domorodni samouk Roje, kterega, kolikor mu
gre, tudi jaz v časti imam, teh orgel ni čisto iz novega naredil, te-
muč je porabil kolikor toliko iz starih orgel, in nikoli nisem še sli-
šal, da bi bile te „naj boljše“ orgle na Kranjskem. Tudi nikjer ni-
sem z nobeno besedico namena razodel, da mislim od vsakih or-
gel govoriti, dasiravno mi jih je mnogo znanih, gotovo več, kakor g.
kritikar veljati pustí z besedami: „on okoliščine in orgle na Kranjskem
le slabo pozna“. Kdor moje spise o godbini povestnici pazljivo bere,
bo umel, da sem tukaj le memo grede domačih stavb omenil. Ravno

*) Vse pozvedujmo in poskušajmo; rabimo pa to, kar je bolje!

zato nisem omenil Kranjskih orgel, ker so mi premalo znane, še več pa, ker jih po zvanjanji obsegi, kakor sem jih leta 1857. le vidil, pa ne poskusil, nikakor „velikim orglam“ prištevati ne morem, akoravno vlegnejo po g. kritikarjevi besedi sicer dobre biti. Nimam toraj navade od reči govoriti, ki jih ne poznam, kakor mi g. kritikar očita. Orgle v Logu pri Ipavi sem vidil in tudi o njih naj boljšem stanu (precej po obširni popravi po g. Dev-u) poskusil. Da jih g. kritikar izmed vseh drugih v svojem dopisu omenjenih imenuje „velike orgle“, se mi toliko bolj čudno zdi, kolikor bolj svoj spis v 10. listu „Tovarsa“ prebiraje se prepričujem, da nikjer nobenih orgel s tem prilogom počastil nisem, dasiravno sem jih mnogo večjih imenoval. Kaj so „velike orgle“? Naj večje na Kranjskem so na Raki na Dolenskem, pa še te so le pritlikovce proti „velikim orglam“ drugih dežel, od katerih poprejšni odlomki godbine povestnice v „Tovarsu“ govorijo. Kdor je orgle v Logu poskusil, bo vedil, da je pedalna klavijatura tako po staroversko sestavljena, da tirjatvam sedajnega časa nikakor ne zadostuje, in kakor se dandanašnji le po nevednih ali pa brezvestnih izdelovavcih izpeljana še redko kje nahaja. Po zaumenu stare dobe bi se smele sicer dobre imenovati; ali kdo bo rekel, da grešim, ako delo s tako imenitnim pogreškom molčec izpustim? Zdaj pa si moram res veliko prizadajati, da na vse gerlo smeja se, mačka ne naredim. Omenili ste, g. kritikar, teh dveh orgel kakor „naj boljših“, ktere jaz „ki orgel in okoliščin nič ne poznam“ (misliti bi bilo, da sem včeraj iz kake pripravnišnice tam iz „Reicha privandra“) izpuščam: za „abschreckendes Beispiel“ pa ste postavili g. Malahovskitove orgle v roženkranski cerkvi v Kranju, ter pozneje v svojem spisu nekako zabavljivo „staremu“ mojstru „mladega“ nasproti stavili, pozabivši, da je ta učenec unega, in je bil ravno pri stavbi roženkranskih orgel pri njem v uku, in da neka prislovica pravi, da je učenec popolnoma, ako je, kakor učenik. Pozabili ste, da je 14 spremenov z dvema manualoma za 550 gl. strašno revna kupčija bila proti ipavskim 24 spremenom za blizo 5000 gl.! Pozabili ste, da je bilo pri stavbi roženkranskih orgel mojstrov na kupe, katerim je g. M., takrat čisto brez premoženja in začetnik, bil vsem „korzamer diner“, ter se jim je še celó, horrible dictu, vdati mogel, da je izpustil „mixtur-o“, t. j. spremen, ki ga tudi naj manjše orgelce imeti morajo. Sam g. M. je brezštevilnokrat poterdil, da „te orgle niso za nič“, ali pa pri takih okoliščinah tudi kdo „dobrih“ tirjati more? Kaj ne, da ste veliko več „okoliščin“ pozabili, kakor pa jaz, ki sem prav po nedolžno dvoje „naj boljših“ orgel izpustil? K sklepu Vašega dopisa mi pa še za „konfekt“ pristavite prav „fletno“ zabavljivo z besedami: „da bi post. orgel, ktere so le malo za rabo, ali ktere se morajo večidel vsako saboto popravljati, ne imenoval izverstvo dobrih“. Skoraj bi mislil, da Vam je nedolžna pohvala mojstra M. tako kri v možgane spravila, da mojega spisa v 10. listu „Tovarsa“ več brati ne znate. Kolikor orgel sem omenil, so mi vse popolnoma dobro znane, in ne zmed teh in ne zmed drugih, katerih bi naj manj še enkrat toliko naštel, naj si že bodo mojstra

kterega koli hočejo, tako slabih na Kranjskem ne poznam nobenih, da bi zaslužile tako psovaje, kakoršno se bere v Vašem dopisu. Znano pa je, da je celó „najboljšem“ orglam semterije kake poprave potreba, posebno, ako nerodnčzem v pest pridejo. Ktere se pa vsako saboto popravljati morajo, pa prosim lepo, da mi jih uaznanite, ako nočete ostati lažnik pred vsemi poštenimi bravci. Za zdaj pa Vam v pohlajenje znabiti kaj razdražene kervi kupico merzle vode svetuje

Franc Ser. Adamič.

Muca in senica.

Muca. Zahvalim te za pesmico,
Ki sladko zdaj si pela jo!
Oj zleti doli, k meni pridi,
Tu jederce je, se nasiti!

Senica. Poznam zvijačo tvojo že,
Jedila te mi ne diše.
Grem raje dalječ v gojzd zeleni,
Prostost kjer sije ljuba meni!

Senica urno preč zleti,
In mačica za njo škili.

P.

Imenzlaga (etymologie) farnih vasi na Kranjskem.

(Dalje.)

Preser od **pre** in **zer**, zreti (fliessen, ausfliessen), — te-daj: **Preser** (Durchfluss), zato, ko tukaj reka **Unic**, ktera poprej pri **Planini** unikne ali v zemljo gre, tukaj zopet pod lobom ali čelom gore vun pride, in pod imenom **Ljubljanca** proti **Ljubljani** teče.

Prežgajn, vas na poprej (verljivo zavolj polja) prežganem gojzdu vstanovljena.

Preska od **prese**k, ker je tukaj svet, od **prednega** gojzda do **Medvod**, tako rekoč **presekan**. (Iz tega in drugih enakih imen se vidi, kako bogato in na tanko so naši očaki lego krajev naznanovati vedili.) **Preska** ima manjše **guc**e ali **bovde**, toraj se ta kraj le **prese**k imenuje. Po **nemški** se vendar imenuje **Pfalz**, kar se vidi iz imena škofijskega posestva pri **Preski**: **Pfalz Laibach**.

Prečina, vas prek brega zavita, kar ogled kaže.

Rabensberg = **Vranja peč**.

Radmannsdorf = **Radoljca** od **rad** in **dol** = **Radji dol**, **Raddol** (**Lustthal**), **Radoljca** = poglavitni kraj v **Radjitolu**.

Radomlje. S korenino **rad** so naši očaki sploh prijetne kraje naznanovali, — tako tudi s korenino **mil**, post. **Mile**.

(Dalje prih.)